

סוגיה א: חמשה עיניים – האם יש הבדל ביניהם בחומרת האיסור?

*

רקע

התורה [ויקרא כג, כז] מצוה: "אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם וענייתם את נפשתיכם". המשנה פורטת את חובת עינוי נפש לפרטים וקובעת שיום הכיפורים אסור בחמישה דברים: א. אכילה ושתייה. ב. רחיצה. ג. סיכה. ד. נעילת הסנדל. ה. תשמיש המיטה. נשאלת השאלה האם הפירוט של המשנה הוא הגדרת מצות עינוי נפש, וכולם מהתורה, או שהמשנה מוסיפה דינים נוספים שאינם כלולים במצות התורה? האם כל האיסורים הללו ברמה אחת או שיש הבדל ביניהם בחומרת האיסור?

מקורות

- א. עג:-עד. "יום הכפורים... ת"ל שבתון שבות"
ב. רמב"ם הל' שביתת עשור פ"א הל' א-ה

הסבר הסוגיה

"יום הכפורים אסור באכילה ובשתייה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה".
[משנה עג:]

המשנה קובעת חמשה דברים האסורים ביום הכיפורים. הגמ' [עד.] מביאה ברייתא המחלקת בין האיסורים השונים: "אף על פי שאמרו אסור בכולן לא אמרו ענוש כרת אלא על האוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד". אכילה ושתייה ביום הכיפורים אסורות מהתורה ועונשן כרת, רחיצה, סיכה ותשמיש המיטה אינם אסור כרת. סיבת החילוק בין האיסורים השונים אינה מתבארת מהברייתא, וכן לא ברור האם רחיצה, סיכה ותשמיש המיטה אסורים מהתורה או רק מדרבנן. שאלות אלו יתבררו בסוגיות הבאות.